

מראי מקומות- מנחות ק"ח

(א) להיכן קלבון זה הולך- ע' פרש"י בביאור מהו הקלבון, וביתר ביאור ע' בשפת אמת דכ' לבאר דעת רש"י, דכל א' דנותן מחצית השקל צריך להוסיף קצת, לפי שא"א לשקול עין בעין ממש, וא"כ ממילא צריך ליתן קצת יותר. אבל היכא דשנים נותנים שקל בהדדי, אין צריך ליתן אלא הכרע א', ונמצא דהקדש מפסיד, ולכן צריך ליתן קלבון. והנה, לענין ההכרע גופא, פשוט דהוי כמו השקל גופא, ולכן ודאי הולך לשקלים. ורק בקלבון, דודאי אינו מהשקל גופא, בזה נח' ר"מ ור"א אם לשקלים אם לנדבה.

(ה) אלא מותר לחמי תודה ירקב- הק' המקדש דוד (י"ט, ב'), למה אינו יכול לפדותם, הרי אין להם אלא קדושת דמים. והביא דתוס' לעיל (נ:): הק' כן לענין חביתי כה"ג למ"ד דקדושים לחצאין, וביאר המקד"ד בביאור תי' תוס' דדין הוא במותר, דאזיל לאיבוד, ואין שייך לפדותו.

(ו) איל זה עולה ונסתאב, אם רוצה יביא בדמיו כבש- ע' ברדב"ז (מעשה"ק ט"ז, ו') דכ' דאיכא למידק, היכא דאמר הרי עלי שור שוה מנה ונסתאב, כשיביא בדמיו איל, מביא נסכי שור או נסכי איל. וכ' דכיון שלא נתחייב בנסכים אלא בשעת הקרבה, ובשעת הקרבה מביא איל, א"כ צריך להביא נסכי איל.

(ז) והא אמרת רישא שור במנה והביא שנים במנה לא יצא- פרש"י, אפי' רבנן מודו בזה. וכ' הרש"ש דכן משמע פשוטת המשנה דלעיל, והיינו משום דגדול עדיף מב' קטנים. וע"ז הק' דבאומר שני שוורים אלו עולה, וכו', דאם רצה יביא בדמיהן א', ופי' הגמ' משום דהו"ל גדול והביא קטן, ופרש"י משום דשנים לעולם חשובים מן האחד, ולכאור' זה סותר הגמ' לעיל מיני', ע"ש, וגם עי' בעולת

שלמה מש"כ בזה [ולכאור' ה"י שייך לומר שיש אופן שא' גדול נחשב גדול לקטן כלפי שנים קטנים, ויש אופן ששנים קטנים חשובים גדול כלפי הא' גדול, וא"כ לעולם אין יכול לשנות מב' לא' או מא' לב', אבל לשון רש"י דלעולם שנים חשובים יותר מן הא' לא משמע כן, אולם יש לדחות].

(ח) שור זה ודמיו עלי עולה הוקבע- כ' השפת אמת דאפשר דזהו רק כשפירש בהדיא "ודמיו עלי אם יפסל השור", אבל בסתם "ודמיו עלי", ה"י נראה דהוי כב' נדרים, השור ודמי השור.

(ב) ומותר עשירית האיפה של כה"ג- פרש"י, שאם הפריש מעות לצורך עשירית האיפה של היום ונתותרו, שוב א"א לצרפם לשל מחר, אלא תפול לנדבת ציבור. והק' החי' הגרי"ז, מ"ש משעירי הרגלים דקיי"ל דאם לא קרבו ברגל זה יקרבו ברגל אחר, וה"נ חביתי כה"ג יתכשרו למחר. ותי' דהטעם דאינם ראויין למחר הוא משום דדבר שבחובה אינה באה אלא מן החולין, וע"כ אינו יכול לצאת ידי חובתו בחביתין של אתמול. אבל בקרבנות ציבור, אף שהן ג"כ דבר שבחובה, אבל מכיון שהן של ציבור, לב' ב"ד מתנה עליהן, אבל חביתי כה"ג קרבן יחיד הם, ולכן לא שייך בזה לב' ב"ד מתנה, וע"כ לא חזו למחר.

(ג) רבה אמר אפי' מותר עשירית האיפה של כה"ג נמי נדבה- ע' בנתיבות הקודש שביאר טעם רבה דס"ל דמותר עשירית האיפה נדבה הוא, היינו משום דס"ל דעשירית האיפה כחטאת הוא. והעיר, דא"כ הו"ל בריש מכלתין דכמו דמנחת חוטא ומנחת קנאות שנקמצו שלא לשמן פסולות, ה"ה דמנחת כה"ג בעשירית האיפה, כיון דמקרי חטאת, הו"ל כחטאת שפסול שלא לשמה, דמ"ש לענין מותר דמיקרי מותר חטאת לענין דאזלי לנדבת ציבור כיון דחטאת קרי' רחמנא, כן לענין עצם הדין דשלא לשמה הו"ל להיות הדין כן, והניח בקו'.

כאן ספק, דאם הי' ספק אז הי' צריך לחלל כל השוורים, והדין הוא דרק השור היותר גדול הוא הקדש, וא"כ ע"כ שור בשוורי כוונתו לשור המיוחד שבשוורים שלו, וא"כ לימא דה"ה לענין המוכר בית, דכוונתו ע"כ לבית שבבתים, דהיינו בית הגדול, ואיך אמרי' דמשום דיד בעל השטר על התחונה הוי ספק. ולכן ביאר דבאמת השור שבשוורי יכול להיות השור המיוחד דהיינו הגדול והטוב, או השור המיוחד דהיינו הקטן והרע, דגם זה מיוחד הוא. אבל בבית, אז אמרי' דיד בעל השטר על התחונה, ולכן אמרי' דמכוון על המיוחד שבגרועותא. אבל עדיין ק', מהו אם הבינוני נפל, הא ודאי לא הי' מכוון לבית זה, וכ' דצ"ל בדוחק דפי' "המיוחד" לענין בתים היינו כל מה שאבחר לך, בע"כ צריך אתה לקבלו, והניח בצ"ע.

ט) אלמא מקדיש בעין יפה מקדיש- הק' הנתיבות הקודש, מאי ענין הכא להא דבעין יפה מקדיש, דהכא איכא מצות עשה דמבחר נדריכם, וא"כ הדין נותן דודאי רוצה לקיים מצוה זו של מבחר נדריכם, וא"כ בעין יפה מקדיש. אבל אי"ז ענין להמח' בב"ב אם מקדיש בעין יפה או לא, דשם מיירי בקדשי בדק הבית, ואין שייך לזה האי קרא דמבחר נדריכם. וכ' דאה"נ, אין הכוונה כאן להוכיח דתלוי הכא במח' דהתם, אלא רק להוכיח ממתני' דבעין יפה הוא מקדיש, דהיינו הא גופא דרוצה לקיים המצוה דמבחר נדריכם. אלא דהק' דכמו דאמרי' דלעולם מצוה לשמוע דברי חכמים, א"כ ודאי מצוה לשמוע דברי התורה, וכיון דהתורה אמרה דמצוה ליתן מן המובחר, א"כ לכאור' אי"ז שייך כלל לומר עליו דבעין יפה מקדיש, דהלא אי"ז עין יפה, אלא דרוצה לקיים מצות התורה, והניח בקו'.

י) ממתין לו עד שיומם, וכו'- הק' התפארת ישראל (יכין נ"ד), איך יכול להמתין, הרי כיון דא' מהן עכ"פ קדוש, א"כ יהי' עובר בכל תאחר אם יעבור ג' רגלים (ויעבור על עשה דוהבאתם שמה אף לאתח רגל א'), וכ' דכיון דאי אפשר להקריב א' מהן, שיש חשש חולין בעזרה, ולא חייבוהו להקדיש השני בתורת ודאי כדי שיהי' יכול להקריב שניהם, וא"כ כיון דא"א, אינו עובר בכל תאחר [רצ"ע, למה לא חייבוהו להקדיש השני, הרי צריך לאבד כל ממונו כדי שלא לעבור בלאו. ועוד, למ"ד דאיסור חולין בעזרה הוא מדרבנן, מאי איכא למימר. ובוה י"ל דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה (על הצד דלאו שעובר בשב ואל תעשה יש כח בידם לעקור)].

יא) וכולם ימכרו לצרכי עולות ודמיהן חולין- פרש"י, דקדוש אינו תופס דמיו. ותמה הרש"ש, הרי קיי"ל דהמוכר עולתו לא עשה ולא כלום, ומה שהמעות כאן חולין, היינו משום דרובם שמכר חולין גמורים הם, והעולה לא מכר, וא"כ ודאי כל דמיהן חולין, דמכר חולין בכל מקום שהוא, והניח בקו'.

יב) שאני לוקח דיד בעל השטר על התחונה- הק' השפת אמת, מה ענין זה ליד בעל השטר על התחונה, הרי בשלמא אם יש ספק על איזה מהם מכוין, א"כ י"ל דיד בעל השטר על התחונה. אבל מהא דהקדש מבואר דאי